Metsäkeskus

Asiantuntijalausunto
Diaarinro 4813/00.08/2021
27.9.2021

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö 21.9.2021, Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n uudesta vuoteen 2030 ulottuvasta metsästrategiasta (E 106/2021 vp)

Metsien taloudellinen ja sosiaalinen merkitys on Suomessa monia muita Euroopan maita tärkeämpää

Komission tiedonanto EU:n metsästrategiasta tunnistaa metsien merkittävän roolin taloudessa ja yhteiskunnassa. Metsästrategia samalla painottaa vahvasti ilmastonmuutoksen hillintää ja varautumista, monimuotoisuuden kehittämistä ja metsien virkistyskäyttömahdollisuuksia. Painotukset ovat erittäin tärkeitä niin Suomen, Euroopan kuin maailman näkökulmasta. Suomessa kansantalouden, aluetalouden ja yksittäisten kansalaisten kannalta metsien taloudellinen hyödyntäminen on kuitenkin monia Euroopan maita keskeisempää. Metsien monipuolinen, kokonaiskestävä ja aktiivinen käyttö mahdollistaa osaltaan niin Suomen vientitulot kuin yksittäisen kansalaisen tulot, sekä harvaan asutun maaseudun elinvoimaisuuden.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä Euroopan ja Suomen metsillä on tärkeä rooli. Metsäbiomassa korvaa ja vähentää usein fossiilisten raaka-aineiden käyttöä. Päätöksissä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tulisi tunnistaa eri toimenpiteiden mittasuhteet. Huomiota ilmastonmuutoksen hillinnässä tulisi kiinnittää etenkin fossiilisten raaka-aineiden käytön vähentämiseen.

Uusien hiilinielujen ja varastojen aikaansaaminen metsittämällä ja metsäpalojen torjunta on olennaisinta niissä maissa, jossa metsät on hävitetty tai metsäpalot yleisiä.

Metsästrategia kannustaa puun käyttöön rakentamisessa

Puurakentaminen ja fossiilisia tuotteita korvaavien puupohjaisten tuotteiden kehittäminen on strategiassa hyvin esillä. Tämä on tärkeää, koska metsästrategia voi osaltaan auttaa suuntaamaan esimerkiksi EU:n energia- ja ilmastopaketin rahoitusta puusta valmistettujen tuotteiden jalostuksen ja käytön kehittämiseen. EU-rahoitus on merkittävää suomalaiselle teollisuudelle, pk-yrityksille sekä metsäosaamisen viennille.

Olisi ollut toivottavaa, että panostukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin (TKI) olisi nostettu vielä keskeisempään rooliin EU:n metsästrategiassa. Varsinkin kun metsien merkitys hiilen varastona ja nieluna, sekä fossiilisten raaka-aineiden korvaajana nähdään strategiassa yhtenä ratkaisukeinona ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Arvonlisän markkinoilla tulisi ohjata puun käyttöä

EU:n metsästrategian tavoitteena on uusiutuvan energian tuotantotapojen monipuolistaminen. Suomessa turpeen energiakäytön vähentäminen lisää puun kysyntää energiantuotannossa. Kestävästi ja tehokkaasti tuotetulla metsäenergialla on jatkossa jopa kasvava rooli energiantuotannossa. Tämä mahdollistaa nuorten metsien hoidon, jotta metsät pystyvät tuottamaan rakentamiseen soveltuvaa järeää tukkipuuta tulevaisuudessa. Suurin osa bioenergiasta Suomessa tuotetaan metsäteollisuuden sivuvirroista.

Puupohjaisen raaka-aineen ohjautuminen vaikutuksiltaan ja arvonlisältään parhaisiin käyttökohteisiin toimii Suomessa jo melko hyvin. Maassamme kehitetään lisäksi koko ajan puun korkeamman jalostusasteen käyttöä. Metsästrategian sisältämä kaskadi-periaate, että puusta tehdään ensin korkeamman jalostusasteen tuotteista, jotka uusiokäytetään tai kierrätetään, ja vasta viimeiseksi hyödynnetään energiaksi, on kannatettavaa

Metsästrategiassa on esillä myös lyhytikäisten puutuotteiden kuten sellun, paperin ja kartongin valmistaminen. Vaikka lyhytikäiset tuotteet ovat ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta ongelmallisempia kuin pitkäkestoiset puutuotteet, ovat ne käyttäjilleen kuitenkin tärkeitä. Suomelle on tärkeää jatkaa sellun, paperin ja kartongin tuottamista maassamme. Tällä osaltaan vältetään tuotannon siirtymistä maihin, missä tuotannon vaikutukset ympäristöön ja ilmastoon ovat huonommin hallittavissa kuin täällä.

Metsät ovat erilaisia, samoin metsäpoliittiset painotukset

EU:n metsästrategiassa otetaan kantaa varsin yksityiskohtaisesti metsänhoidon menetelmiin mm. uudistushakkuiden osalta. Metsät eroavat toisistaan mm. luonnonmaantieteellisten vyöhykkeiden, puulajien ja metsänhoidon perusteiden osalta, mikä vähentää mahdollisen EU:n säätelyn yksityiskohtaisuuden mahdollisuuksia ja tarpeellisuutta.

Metsästrategiassa on lukuisia määrittelyjä, joilla ei ole yksiselitteistä tulkintaa. Euroopan maiden metsien, metsänomistajien, metsäosaamisen, lainsäädännön, metsänkäytönperinteiden eroavaisuuksista johtuen,

määritelmät pitäisi arvioida ja toteuttaa huolella. Pelkästään metsän käsite on kovin erilainen eri valtioissa. EU laajuinen sanastoyhteistyö olisi toivottavaa.

Metsästrategiassa on mainintoja metsiin liittyvästä hallinnosta ja seurannasta, mitä Suomessa on vaikea nähdä tarpeellisena. Esimerkiksi Euroopan metsäministerikonferenssi (FOREST EUROPE) on jo olemassa oleva foorumi metsäkysymysten käsittelyyn ja seurantaan.

Euroopan maiden metsien ja metsäalan erilaisuudesta johtuen on tärkeää, että metsäpoliittiset päätökset tehdään jatkossakin kansallisella tasolla. Suomessa on yli sadan vuoden historia ja tilastotieto järjestelmällisestä metsänhoidosta, jonka periaate on aina ollut ylisukupolvinen kestävyys.

Joensuu 27.9.2021

Anssi Niskanen
elinkeinojohtaja
Suomen metsäkeskus

Jakelu Maa- ja metsätalousvaliokunta
Kirjaamo, Suomen metsäkeskus

Tiedoksi Ari Eini, Suomen metsäkeskus